

Základní ukazatele – obchodníci s cennými papíry

I. Definice a obsah

Přehled základních souhrnných informací o stavu a vývoji sektoru nebankovních obchodníků s cennými papíry, kteří poskytují investiční služby v České republice na základě povolení k činnosti obchodníka s cennými papíry uděleného Českou národní bankou podle zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, vždy podle stavu k uvedenému datu. Údaje zahrnují i data za pobočky zahraničních obchodníků s cennými papíry působící v České republice, pokud není uvedeno jinak.

Údaje jsou prezentovány v souhrnu za obchodníky s cennými papíry, kde:

- rozvaha a výkaz zisku nebo ztráty jsou uváděny celkem za nebankovní obchodníky s cennými papíry a v České republice působící pobočky zahraničních obchodníků s cennými papíry. Za subjekty, které jsou bankami nebo pobočkami zahraničních bank, jsou tyto údaje uvedeny samostatně v části Základní ukazatele bankovního sektoru,
- vybrané obezřetnostní ukazatele jsou uváděny za obchodníky s cennými papíry, kteří nejsou bankami a pobočkami zahraničních bank, za něž jsou tyto údaje uvedeny samostatně v části Základní ukazatele bankovního sektoru. Údaje v této tabulce se týkají pouze nebankovních obchodníků s cennými papíry, kteří od 26. 6. 2021 podléhají obezřetnostním pravidlům stanoveným rámcem IFD/IFR¹.

II. Zdroje a metodika zjišťování

Zveřejňované údaje vycházejí z výkazů, které jsou předkládány na základě vyhlášky č. 424/2017 Sb., o informačních povinnostech některých osob podnikajících na kapitálovém trhu a na základě přímo účinného nařízení IFR.

V průběhu publikované časové řady došlo k několika zásadním metodickým změnám, které mohou ovlivňovat vývoj některých ukazatelů, a to:

- od roku 2014 jsou zdrojové výkazy předkládány v souladu s jednotnými reportovacími rámci podle přímo použitelného Prováděcího nařízení Komise (EU) č. 680/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se stanoví prováděcí technické normy, pokud jde o podávání zpráv institucí pro účely dohledu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013,
- od 1. 1. 2018 došlo k významným změnám v návaznosti na úpravy finančních výkazů v souvislosti s implementací IFRS9. V zájmu zachování časových řad byly jednotlivé ukazatele tam, kde to bylo možné, navázány na předcházející metodiku, ne vždy však je toto navázání zcela přesné,
- od 26. 6. 2021 se obezřetnostní pravidla, jimž podléhají nebankovní obchodníci s cennými papíry, řídí novým rámcem daným IFD/IFR. Vzhledem ke zcela novému přístupu jsou obezřetnostní údaje publikovány počínaje datem 31. 12. 2021 v roční periodicitě,

- o ke konci roku 2021 v souvislosti s novelou vyhlášky č. 501/2002 Sb. prostřednictvím vyhlášky č. 442/2017 Sb., byly aplikovány mezinárodní účetní standardy (IFRS) pro vykazování, oceňování a uvádění informací o finančních nástrojích. Obchodníci s cennými papíry nejčastěji vykazovali svěřené finanční prostředky svých zákazníků, které ukládali na speciální oddělené účty u finančních institucí, na rozvaze, a to v položce aktiv jako pohledávky za finančními institucemi a zároveň v položce pasiv jako závazky vůči zákazníkům. Uvedené položky jsou podle IFRS klasifikovány jako aktiva a závazky, které by za jiných okolností nebyly dle IFRS vykazovány v rozvaze vzhledem k definici aktiv a závazků. Proto byla na základě auditů za rok 2021 provedena změna a svěřené finanční prostředky svých zákazníků reklasifikovali obchodníci s cennými papíry z rozvahových do podrozvahových položek.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2034 ze dne 27. 11. 2019 o obezřetnostním dohledu nad investičními podniky a o změně směrnic 2002/87/ES, 2009/65/ES, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU a 2014/65/EU a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2033 ze dne 27. 11. 2019 o obezřetnostních požadavcích na investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 1093/2010, (EU) č. 575/2013, (EU) č. 600/2014 a (EU) č. 806/2014

Z metodického hlediska je třeba věnovat pozornost následujícím skutečnostem:

Aktiva (v tis. Kč), Závazky a vlastní kapitál (v tis. Kč)

- Tato sestava obsahuje celkové údaje za obchodníky s cennými papíry, kteří nejsou bankou nebo pobočkou zahraniční banky, a za v České republice působící pobočky zahraničních obchodníků s cennými papíry.
- Údaje jsou uváděny v účetní hodnotě netto, tj. u položek oceňovaných reálnou hodnotou v této reálné hodnotě a u položek oceňovaných naběhlou hodnotou nebo pořizovací cenou v hodnotě kompenzované o opravné položky a oprávky.
- V souvislosti s implementací IFRS 9 došlo od 1. 1. 2018 ke změnám ve struktuře účetních portfolií, kdy ne všechny přesuny bylo možné realizovat při přepočtu časových řad, proto při hodnocení vývoje je třeba toto brát v úvahu. Dřívější data byla přepočítána následovně:
 - o účetní portfolio k obchodování zůstalo neměněno,
 - o do nového portfolia finančních aktiv jiných než k obchodování povinně v reálné hodnotě vykázané do zisku nebo ztráty byly zařazeny kapitálové nástroje vykazované do roku 2017 v portfoliu finančních aktiv v reálné hodnotě vykázané do zisku nebo ztráty,
 - o účetní portfolio finančních aktiv v reálné hodnotě vykázané do zisku nebo ztráty bylo sníženo o kapitálové nástroje v reálné hodnotě vykázané do zisku nebo ztráty
 - o do účetního portfolia finančních aktiv v reálné hodnotě vykázané do OCI byla zařazena realizovatelná finanční aktiva, nové portfolio finančních aktiv v naběhlé hodnotě je součtem dříve sledovaných účetních portfolií Úvěry a jiné pohledávky a Finanční investice držené do splatnosti,
- Ve srovnání s metodikou platnou do 30. 6. 2014 bylo možné od září 2014 navázat většinu sledovaných položek, metodické rozdíly však existují v následujících položkách:
 - o položka aktiv „Pokladní hotovost, hotovost u centrálních bank a ostatní vklady splatné na požádání” zahrnuje „Ostatní vklady splatné na požádání úvěrových institucí”, které byly do 30. 6. 2014 vykazovány v různých finančních portfoliích, bez rozlišení, zda se jedná o vklady do 24 nebo nad 24 hod. Časovou řadu nelze tudíž s jistotou jednoznačně navázat a v příslušných portfoliích se projevuje pokles hodnot,
 - o hodnota základního kapitálu není snížena o hodnotu vlastních akcií, které jsou uváděny samostatně a snižují tak až celkovou hodnotu vlastního kapitálu.

Výkaz zisku nebo ztráty (v tis. Kč)

- Tato sestava obsahuje pouze celkové údaje za obchodníky s cennými papíry, kteří nejsou bankou nebo pobočkou zahraniční banky, a v České republice působící pobočky zahraničních obchodníků s cennými papíry.
- Údaje jsou vykazovány vždy od počátku roku do konce sledovaného období.

Vybrané ukazatele obezřetného podnikání nebankovních obchodníků s cennými papíry (OCP podle IFD/IFR) (v tis. Kč)

Od 26. 6. 2021 nabylo účinnosti přímo účinné nařízení IFR, k němuž bylo 10. 12. 2021 vydáno Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/2284, kterým se stanoví prováděcí technické normy pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2033, pokud jde o podávání zpráv pro účely dohledu a zpřístupňování informací investičními podniky (ITS k IFR), na jehož základě jsou od konce roku 2021 předkládány i nové obezřetnostní výkazy nebankovních obchodníků s cennými papíry.

- Obsahuje údaje o struktuře kapitálu a celkových kapitálových požadavcích za nebankovní obchodníky s cennými papíry, kteří nově v oblasti obezřetnosti podléhají rámci IFD/IFR.
- Kompletní údaje jsou k dispozici pouze v roční periodicitě od 31. 12. 2021, neboť nařízení IFR v rámci uplatnění principu proporcionality rozděluje nebankovní obchodníky s cennými papíry do skupin, které se mimo jiné liší i v periodicitě reportingu.
- Celkový kapitálový požadavek je součtem relevantního výpočtu u jednotlivých nebankovních obchodníků s cennými papíry.
- Přebytek/nedostatek celkového kapitálu se stanovuje jako rozdíl mezi kapitálem a celkovým kapitálovým požadavkem.

III. Členění

Věcné členění jednotlivých sestav odpovídá:

- v případě rozvahy a výkazu zisku nebo ztráty struktuře podle přímo použitelného Prováděcího nařízení Komise (EU) č. 680/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se stanoví prováděcí technické normy, pokud jde o podávání zpráv institucí pro účely dohledu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 (FINREP),
- v případě vybraných ukazatelů obezřetného podnikání (kapitál, celkové kapitálové požadavky) nebankovních obchodníků s cennými papíry podle přímo použitelného ITS k IFR
- v případě kapitálu, rizikových expozic a kapitálových poměrů struktuře v tabulkách s daty do 31. 3. 2021 podle přímo použitelného Prováděcího nařízení Komise (EU) č. 680/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se stanoví prováděcí technické normy, pokud jde o podávání zpráv institucí pro účely dohledu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 (COREP).

IV. Způsob výpočtu

Veškeré údaje jsou agregací údajů z výkazů předkládaných nebankovními obchodníky s cennými papíry. Údaje nejsou nijak upravovány. Propočtové ukazatele jsou počítány z agregovaných vstupních údajů, tj. nejsou průměrem hodnot propočtových ukazatelů jednotlivých subjektů.

V. Vykazující osoby

Vykazujícími osobami jsou nebankovní obchodníci s cennými papíry a v České republice působící pobočky zahraničních obchodníků s cennými papíry diferencovaně podle jednotlivých sestav. Obchodníci s cennými papíry mohou působit pouze na základě povolení České národní banky podle zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů. Seznam obchodníků s cennými papíry a poboček zahraničních obchodníků s cennými papíry je zveřejněn na webových stránkách ČNB v části *Dohled a regulace / Seznamy a evidence* (https://apl.cnb.cz/apljerrsdad/JERRS.WEB07.INTRO_PAGE?p_lang=cz).